Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Baeto : treurspel

https://hdl.handle.net/1874/371679

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT 1929

Verzameling tooneel-stukken uit de nalatenschap van Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 715

Te bekomen bij
C.C. van der HOEK
te Leiden
Breedestraat N°301

715

BAETO.

TREURSPEL,

DOOR

P. C. HOOFT.

TE HAARLEM, BIJ
DE ERVEN F. BOHN,
1847.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

INHOUDT.

Penta, dochter van Vinlandt, tweede gemaalin van Katmeer, Koning der Katten, nu Hessen genaamt, naa 't mislukken van verscheide verraderyen, aangeleidt om den Vorst Baeto, voorzoon haars mans, ende Rycheldin, zijne gemaalinne, haar' stiefsnaar, in 's konings haat ende voorts uit den wege te helpen, zich vindende met zwaar vermoeden belast, ende van ieder mistrouwt, ende overzulks met valsch gelaat voorgeslagen hebbende van vriendtschap te maaken, ende eenen dagh bestemt om die voor 't autaar des vuurs te bezweeren, gaat des nachts te vooren, alzoo zy eene tooveresse was, met helsche geesten te rade, om tot haar opzet te geraaken, ende leert een vuur toestellen, dat, zekeren tijdt uuren in de klederen verborgen blijvende, daar naa ontsteecken zoude, ende doodtlijk bevangen allen die 't genaakten.

De tijdt van 't bezweeren der vernieuwde vriendtschap gekomen zijnde, zoo spreektze den Vorsten Baeto ende Rycheldin, opdat hunne doodt, een' straffe Godts schijnende, zy te gelijk om eer ende leven quamen, dusdanigh eenen eedt voor:

Oprechte vrundtschap zweer ik u van dezer uur,
Oft, meen ik 't anders, sla my 't helsch en 't hemelsch vuur.

Met welke woorden haar de Vorsten niet konden laten te volgen.

Daar op, gezonden hebbende het helsche konstvuur, bezworen in eenen sluyer aan gouden toppet, tot Rycheldin, ende, in eenen hoedt met vederbos, tot Baeto, nevens verzoek dat zy daar mede, haar ter eere, op den avondtfeest te zeven uuren wilden erschijnen, geviel het juist dat Baeto, verhit op de jaght, zoo laat uit het veldt quam, dat het vuurwerk aan de perruik van Rycheldin ontstak, eer hy den hoedt had opgezet, ende de zelve, daar hy op een tafel stondt, mede aan brandt vliegende, hem ergh deed denken, toen nu Rycheldin doodt lagh. Waar van de tooveres verwittight, doet den Koning boodtschappen, dat Rycheldin, al meineedigh, van hemelsch vuur verdelght was, ende Baeto zich even halssterk in wapenen gaf. Zulks Katmeer, door haar aanhissen, beveelt den Vorst in verzekering te stellen.

Baeto, zich besprongen vindende, ende ongeraden in hechtenis te gaan, biedt weer, ende jaaght 's Konings volk tot in 't hof. Voorts, verstaande de zake in punt te wezen dat een van beide noodtlijk ruimen moest, zoo verkiest hy

PERSONAADJEN.

BAETO. *Vorst der Katten.*
RYCHELDIN. *Baetoos gemaalin.*
KATMEER. *Koning der Katten.*
PENTA. *Koningin der Katten.*
HES. *Zoontje van Baeto.*
ZEGEMOND. *Paapin.*
PROSERPINA. }
MEDEA. } *Geesten.*
CIRCE. }
LUIDEWIJK. *Heer van 's Konings bloede.*
BURGERHART. *Heer van 's Konings bloede.*
OT. *Vinlandsch Jonker.*
REI VAN JOFFEREN.
REI VAN NONNEN.
REI VAN SOLDATEN.

EERSTE BEDRIJF.

PENTA.

Dus lang onwaardelijk versmaadt, en op het schotst
Bejegent met de nek, geterght, getreên, getrotst,
Door dwang geduldigh, 't leed verkropt met ydel pratten,
Heb ik Vinlandsche vrouw, en koningin der Katten:
Oft, bromt dat niet genoegh, ik, die voor Pluto stel
De wetten die 't my lust, vervooghster van de hel.
Nu schijnt de minst des volks my over 't hooft te wassen:
Maar elks eerbiedigheidt men ziet met aandacht passen,
(Dies wringt de spijt het hart) op het vervloekte paar,
Den stiefzoon hatelijk; en hatelijker snaar.
En wat ik onderwond tot baat, 't is niet bedegen:
Dat arger is, my zelf mijn' konsten vielen tegen,
En stonden naa mijn hooft. Want zoo mijn kamerling,
Die van my opgemaakt, had toegestelt den spring
Waar onder 't was gemeent mijn' vijandt te beknellen,
Gemart had, tot de twee gevangens aan het mellen
Geraakten door de pijn, en braghten in het licht,
Hoe Baetoos staan naa 't rijk by henliên was verdicht
Op zijn verzoek, misschien nu werden ware Woorden
Ten halz' hem uitgerekt, en ik gedreight met koorden.
'T is euv'ler noch dan 't dient. Elk van my af zich dreit,
Gluurt over dwers, en zwijght: maar dat 's genoegh gezeidt.
Ik legh te laagh: en vind my (laas!) van alle zyen
Verlaten en mistrouwt. Wat zal ik dan? my vlyen
Tot duiken hangends hoofts, en met geboge nek,
Ten eind ik, opgejukt, een kortswijl schoon verstrek
Aan d'opgeblazenheidt; neem' aan, met zwichten, 't dreigen,
En alle trots in dank, en alle schimp met neigen?

'T waar best. Op dat, indien ik by mijn' man begordt,
Een' wenschelijke vrucht tot mijnen schoot uitstort,
De bloem des adels van twee koninklijke struiken,
Zich zetten leer' van jongs tot dienen en tot duiken:
Oft, dat men (sterft mijn man, en blijf onvruchtbaar ik)
My, fraaije koningin, te rug naa Vinlandt schik,
Om, in een' barren hoek, schier eenzaam te verouwen,
En, zonder inkoomst van de afkoomst, hof te houwen.
Neen Rycheldin, toen ik uw vreê verzoeken liet,
Ik had wat in den zin, maar dat en was het niet.
Ten daag' aanstaande zal mijn' tong de vrundschap zweeren,
Maar 't onbeëdight hart zijn opzet niet verkeeren.
Dewijle dat my dan geen dienst te wachten staat
Van 't menschelijk beleidt, en maar quaê toeverlaat
Hunn' suffe bystandt viel, slechts hangend' aan 't gelukken:
Zoo zal ik all' de list der hel te hulpe rukken,
En rijden zoo 't geval ten honk door wegen wis:
Oft dwingen 't noodlot ook; indien er noodlot is.
Daarom is 't dat ik dus in eenigheidt my pijne
Uit koninklijke koets opstaande, deez' woestijne
Te zoeken barrevoets, by ontijdt, en by nacht,
Terwijl mijn grijze man leit van den slaap verkracht,
Door mankop in het hooft, en prevelen in d'ooren.
Zelv' eunjer koom ik hier om eunjers raadt t'aanhooren:
Want dit onzaligh dal dat is van aller tijdt
Den vyanden des lichts, en ongoôn toegewijdt.
Van alle kanten hier verzamelen de kollen,
En voeren slordigh veer by onderaardtsche pollen,
By 't schemeren der maan', als 't op een' fluistren gaat,
En ieder om een' hoek van deze bosschen slaat.
Hier, met ontvlochten hair, omgordt met slangekranssen,
Men leit verkeerde lust, en averechtse danssen.
Ter daghvaardt komt men hier om in 't gemeen te raân.
Een ieder heeft zijn' steê; daar Ikker boven aan,
Zit rechter van 't beleedt in hooghverheve stoelen;
Neemt alle zaken op, en ieders eens gevoelen:
Maar doet naa zijnen wil. Wie dat hier wordt verdaaght
Der konstgenoten, ('t zy dat haar het aardtrijk draaght,
Oft dat zy door de lucht, van eenen geest beschreden
Gevoert wordt over bergh, en dal, en groote steden)

Is 't nodigh dat terstondt den dagenden verschijn':
Deez' handvest' heeft de plaats van den verboôn Jupijn.
Doch zulk' en zoek ik niet, zy zijn my t'onervaaren,
(Het lijf beleeft geen eindt van onvolleerde jaaren)
Maar zulke, die besteênd' haar' zinnen en haar' vlijt
In 't gronden van de konst, gescheiden uit der tijdt,
Daar 't lichaam traagh den geest te luttel laat verslimmen,
Op 't euvelst afgerecht zijn by de bleeke schimmen.
Deez', en al 's afgrondts heir zijn ook gebonden met
Ilier te verschijnens noodt, als een' gemeene wet.
Komt voorts dan uit het rijk met negen vloên besloten,
Geen' eunjers uit den hoop van onêel bloedt gesproten,
Gelijk 't gezelschap dat om nooddruft konst verhuurt,
Wiens namen wijder niet bekent zijn dan haar' buurt;
Maar zulke, die geen' eeuw den gloor haars roems zal lessen,
En my gelijk van staat, vorstlijke tooveressen.
Zelv' Hecate voor al, rijst uit het helsche graf,
Met uw' bezwalkte kroon, en bleeke schepterstaf:
En ghy, die levend' zworft van d'een tot d'andre stranden,
Prinses van Kolchos, en verschrikte liên en landen
Met uwe wetenschap: de welke, in moede gram,
Te trotsen oft versmaân, noit vyandt wel bequam.
En ghy, die met het sap van heftige venijnen,
O dochter rijk der zonn', in wolven, leeuwen, zwijnen,
Eertijdts verschiept het volk uit menschelijken stal,
Komt in de derde plaats, en sluit het hailigh tal.

PROSERPINA.

Ilier koom ik, opgeprest door 't vloeken van beneênen,
Uit het zwaarmoedigh dal, en kerker onbescheenen
Van 't helle licht der zonn': uit den bedroefden kolk
Alwaar mijn Pluto streng het tsaaghachtighe volk
Doet poplen met zijn' stem, ja braafstgeweze riddren,
Gelijk de popelboom zijn' bladren, staan en tsiddren.
Wat port u, koningin der Katten, onbemindt,
Om my te steuren in het drokste van 't bewindt
En moeilijkheên des rijks? die beezigh zat met schiften
Der zielen uit elkaâr; die wy daarnaa, by driften,
(Alzoo tot elke peen een oord bezonder is)
Afvaarden, ieder hoop naa zijn' verdoemenis.

PENTA.

Waar blijft Medea?

MEDEA.

Ziet my hier. Ik, die te zwichten
Voor hel nocht hemel plagh, gehoorzaam nu uw' dichten:
En stel my aan het recht der plaatsen onderdaan.
De hemel is 't alleen die zonder wet kan staan.
Maar d'ysselijke vrees, het ongenadigh dwingen,
De peenen overwreedt, handthaven onze dingen,
En al den staat der hel. Hier om een ieder past
Te doen het geen dat wordt van hoogerhandt belast.

PENTA.

En Circ'?

CIRCE.

Hier hen ik, die verleijende de vreemden
Aan mijne kust verzeilt, door buitenweeghsche beemden,
Naa mijn gemarmordt hof, vervult met schat en pracht;
Geduurigh met mijn' zang deed galmen over nacht
De wouden droef van groen, en schittren door het blaken
Der toortsen zoet van reuk van onder gulde daken.
Indien oit iemandt mocht ter wereldt munten uit
In kennisse der kracht van droggen, en van kruidt,
Van wortelen, van zaadt, van watren, gommen, sappen;
En die te mengen naar hunn' aardt en eigenschappen,
Met steenen en met stof, met woorden en met schrift,
Met smettend slangebloedt van allerley vergift;
Ik ben 't. Daarom, is 't dat u iemandt magh gebreken
In wolv' oft beiremuil, of borstligh zwoordt te steken,
Zoo luistert naa mijn raadt, en andre gaat voorby.

PENTA.

Helaas! 't geluk en is zoo dartel niet met my,
Dat het my beuren laat om kortswijl wraak te plegen:
Maar, hebbend' al den hoop van mijn' gemeente tegen
Met stiefzoon ende snaar, is 't daar gekomen toe,
Dat, als ik my maar wreek, ik kreun's my weinigh hoe.
Zoo kiesch een' honger niet en heeft mijn haat onmenschlijk,
Dan alle middel, die maar wis is, is my wenschlijk,
Om te verdelgen 't paar, dat op mijn' eere gaat,
En draaiboomt my den wegh van mogenheidt en staat.

MEDEA.

Hitst op des ouwden mans gemoed om hun te hindren.

PENTA.

De vader is verdwaast, en ziet geen leedt aan kindren.

PROSERPINA.

Het yzer en geweldt uw' vyandt help 'er uit.

PENTA.

Maar ope vyandtschap de poort voor schade sluit.

CIRCE.

Zy slaat haar' meester, en schikt wederzy ter weere.

MEDEA.

'T verraad is trouwer, dat en dient maar eenen heere.

PROSERPINA.

Men leg te werke dan de lagen en de list.

PENTA.

'T is al geschiedt, maar al te schendelijk gemist.

CIRCE.

Zoo zal uw vyandt dan gewaarschouwt zich wel hoeden.

PENTA.

Ik vind my om end' om bezet met quaadt vermoeden.

MEDEA.

Geveinsde vriendtschap voegh' uw' bittren haat een' slagh.

PENTA.

Dit brouw ik: en heb dies doen handlen van verdragh.

PROSERPINA.

'T wantrouwen eens verwekt, is zwaar in slaap te wiegen.

CIRCE.

Wie is 't, dien vleijery en eeden niet bedriegen?

MEDEA.

Zoo die noch niet bestaan, zet hun schenkaadje by.

PROSERPINA.

In volle rusting treedt dus de verradery.

PENTA.

Ik zie 't, de wegh is goedt om in geloof te raken.
Maar om my voort dit paar behendigh quijt te maken,
Met Hes hunn' jongen zoon, alzoo, dat voor noch naa
(Hier wacht ik uwen raadt,) my zulk een aanslagh schaa.

PROSERPINA.

Ghy wist, Medea, met verbloemde valsheidts treken,
U op uw' vijandt, door zijn' eigen' handt, te wreken.

Zoo hielpen Pelias zijn' dochters in het graf,
Dien hare deeghlijkheidt uit liefd' den moordtsteek gaf,
Op ydel toeverlaat van 't deizen zijner jaaren.

CIRCE.

In schijn van pais, en als begaan om dank te baaren,
Gingt ghy den koning van Korinthen randen aan,
En 's konings dochter, zoo zy zouw te trouwen gaan:
En op een oogenblik hebt haar, bekoort door gaven,
Gedoodt, gebrandt, en met den val van 't slot begraven.

PENTA.

Dat is, tot daar toe, schoon. Maar, wie 't gedaan had, bleek.

MEDEA.

En zoud het niet? dit is mijn wit wanneer ik wreek.
Dat 's harten lekkerny. Geen ding en maakt my blijder
Als dat, tot spijt en schaâ mijns vyandts, leer' een yder
Wie dat Medea zy. Doch zoo met u de stondt,
En de gelegenheidt vereisschen zulk een' vondt
Van schelmery, om uw' wraakgierigheidt te koelen,
Dat wel uw vyandt magh, van waar 't zich komt, gevoelen;
Maar vorder niet en blijk' uw' onbewijsbre schuldt;
Zoo luister toe. Uit my een' trek ghy leeren zult
Van helsche schallikheidt, zoo boos als noit verzierden
Die in een levend lijf den vorst des afgrondts vierden.
Maar sint mijn' strenge geest 't belemmerende kleedt
Der aardtsche leden lomp uitschuddende versmeet,
En ik noch stadigh, om mijn' lust ter konst te slissen,
Omwroet al wat 'er is van de geheimenissen
Der wonderbare leer'; is van my ook doorsnuft
Die onderwindalgeest, dat werkelijk vernuft
Van hem, wiens lever door den gragen gier verslonden,
Stof levert tot zijn' pijn, en aanheelt tot zijn' wonden;
Prometheus zeg ik. Deez' heeft my geleert een vuur
Zoo te bereiden, dat het in een kleedt, ter uur
Toe die men 't stellen wil, onzichtbaar zich verberge:
Dan blaak', en slaa door vleesch en been tot in den merge,
Op eenen oogenblik. Stelt ghy schenkaadjen toe
Voortreffelijk in 't oogh. En daar men 't minst vermoê,
Laat zitten deze pest hehendelijk gedoken.
Voorts om u buiten 's scheuts en t'houden onbesproken,
Dus zult ghy 't leggen aan. Zoo ras als het verdragh

Geraamt magh wezen, doet verzoeken zekren dagh
Om 't zelve voor 't autaar te vestigen met eeden.
Dan past met eenen vloek uw' vijandt voor te treeden,
Vry roepend' op uw hooft helsch vuur en hemelsch aan,
Indien ghy valschlijk zwoert. Het zelve zy gedaan
Van uwe haters ook: op dat zy, naa verslagen
Van onvoorzienen brandt, verraders namen dragen,
Als door der Goden wraak op valsheidt achterhaalt.

PENTA.

Geen' wegh zoo duister, o Medea, daar ghy dwaalt.
De dagh is al gestelt. Zoo ras de blanke morgen
Versteurt het rijk der rust, en oprecht 't rijk der zorgen,
Is het bestemt te gaan met onderlingen mondt,
In 't aangezicht der Goôn, bekrachtigen 't verbondt
Der nieuwe vrundschap. Nu schort my alleen' te leeren
'T bereiden van het vuur, en gaven te stoffeeren
Aanminnigh, en van schijn zoo schoon, dat d'achterdocht
Mijns vijandts daar door in bekoring werd gebroght.

PROSERPINA.

De giften staan u licht, daar aan en zal niet letten.

CIRCE.

Maar 't is Medé' uw beurt de konst haar by te zetten.
Dus de verborgentheên ontsluit, en doet bediedt
Te recht van all's.

MEDEA.

Die zaak is zoo geringe niet:
Nocht my hier by der handt voorzien haar toebehooren.
De grootste Razery in haar' geterghden tooren,
Wanneer zy wraak, en moordt, en woede wreedtheidt brult,
De blikken openspalkt, de lippen ommekrult,
Zoo doet met knarssen 't vuur zy uit haar' tanden springen,
Zorghvuldigh queekt men dat in doeken die 't ontfingen;
In doeken eens gebrandt, en tonder van het kleedt,
Besmet met Hydraas gift, waar meê dat ghy verdeedt
O Dejanir' uw' man. Noch moet men hebben vonken
Uit Sisyphs keizelsteen, met Plutoos staf geklonken:
En uit Kocyt gerukt steenkallek ongeslist:
En zwavel uit het diepst des jammerpoels gevist:
En van Megæraas toorts in Styx gedoofde kolen.
Al vuur dat veinzen kan, en houden zich verholen.

Dit moet men roeren, en vermengen op zijn' maat;
En lerpen met een' windt die snel en scherrep slaat;
En jagen vlam door vlam, tot dat zy t'zamen helen,
Door tochtigh zwoegen van kortaâmde slangekelen.
In voorraadt heb ik dit vergadert al byeen.
Dus laat het op my staan: 't en schort maar aan 't bereên.
Eer dat de zonne komt het middaghpunt te naken
Zal ik 't u schikken toe, door eener mijner draken.
Maar op wat uure wilt ghy dat zich 't vuur verbreè?

PENTA.

De koning is gezint den ingang van de vreê
Te vieren met banket: om, door het heughlijk woelen,
Het overschot des haats uit de gemoên te spoelen,
Naa gissing die hy maakt. Beginnen zal die feest
Wanneer zoo dat de zon aan 't dalen zy geweest
Vier uren over drien. Dus dunkt my niet te wachten
Met het ontspringen van het vuurwerk over achten.
En zoo 't ons dan gelukt, te lichter zal geschiên,
Dat het werd voor een straf der Goden aangezien;
Om tegens hunne faam al 's werelds haat te sterken.

MEDEA.

Dat neemt ghy wel. Ik zal dan op acht uuren werken.

PROSERPINA.

Zijt ghy voldaan?

PENTA.

Ik ben 't.

CIRCE.

'T is tijdt dan ons t'ontslaan.

MEDEA.

Zoo trekken wy onz' weeghs te zaam.

PENTA.

Ik laat u gaan.

REY VAN JOFFEREN.

Ten laatsten heeft het edel hof
Der brave Katten, hoogh van lof,
Gezet zijn' moedt verbolgen neêr.
De vader ziet den zoon niet meer
Met achterdochtige oogen door.

De zoon en ducht niet langer voor
Des vaders dreigende ongenaê.
'T is tijdt eens dat de neef nu gaa,
En smeekend' grootvaêrs zorgen red.
Help Goôn! wat brengt het tweede bed
Al onrusts en al scheurings in,
Daar een voortreflijk huisgezin
Zich vlyen moet als onderdaan
Van heersheidt nieuw? gemeenlijk staan
Den kindren ook goê stiefmoêrs duur.
Maar als zy, met een grimmend vuur,
Door forsse nijdt aan 't woên gebragbt,
Ontsteeken op haar mans geslaght:
Wen leeuw oft tijger leedt geschiedt,
En zijn zy zoo verbolgen niet.
Dus quam te hoof, aan tween gesplist,
In zwang te gaan de zware twist,
Die ieder zijde kiezen deê:
En afkeer nemen van de vreê
De beste en de gemeene liên.
De moêrs begosten om te zien
Met deernis en verslegenheidt,
Naa 't wit van haar' genegenheidt.
Een ieder zagh nu komen aan
Inlandschen krijgh, bron aller quaân:
Buur tegens buur; bloedt tegens bloedt;
Verraadt, verrassing, arremoedt,
Smaadt, ballingschap, aan allen oordt,
Verwoesting, vangenis, en moordt.
Wat zouden menigh wees en weeuw,
O Goôn, bedroeven onze eeuw,
Hing over 't menschlijk zaadt onvroedt
Uw hart niet bet, dan 't eigen doet?
Onz' levens tijdt spoeit zijne baân,
En sukkelt t'geenen herbergh aan.
Zy, die wel breedt zich open doet
Wanneer men haar ziet in 't gemoet,
Is, als men haar van achtren ziet,
Een' slip, een oogenblik, een niet.
Noch pijnt men zich (o blinde keur!)

En 't moet'er af dat het ons beur';
In plaats van zoete aanminnigheidt,
Te zoeken met scherpzinnigheidt,
Tot eige quelling, 's anders quaadt.
Men voert met statigh opzet haat.
'T lust, om zijn' vyandt eens te slaan,
Met onlust staâgh geplaaght te gaan.
O dwaasheidt, zegt my doch, wanneer
Is 't in een wrijtend hart moy weêr?
De geest, bewerpend' anders kruis,
Vol donders is, vol hagelbuis.
Zijn' stormen zonder pozen zijn.
Zijn' nevels breekt geen zonneschijn.
Noch korten wy, met zulk verdriet,
Deez' stip, dit oogenblik, dit niet.
Gaat heen, en vry uw' wreeklust boet
Met stoopen van vergooten bloedt:
Indien geen zang uw ooren vleit,
Zoo zeer als klaght en jammerheidt:
Indien uw' neus den amber rijk
Verfoeit by reuk van vyands lijk:
Indien uw' oogen steekt de walgh
Van all's, behalven rad en galgh;
En nemmermeer uw' aâr en zwelt;
Als daar men stroopt 't gedoste veldt,
Wen 't in zijn vollen rijkdom staat!
En met hoefyzers maalt het zaadt:
Oft, daar men vossen t'zamen bindt:
Oft, met een' stokert van een' windt,
De vlammen door het kooren jaaght;
Dat, als ghy 't van een' tooren zaaght,
Verdronken in een zee van brandt
Zoud' leggen al het platte landt:
Zoo bruist het vuur 'er door, en stroomt
Ten laatsten over 't hoogh geboomt;
En weidt, met eenen veegh, te maal
'T gewest van dorp en daken kaal.
Hebt in deez' helsheidt uw vermaak:
Maar, vroegh oft laat, wacht wederwraak.
Oft nu Fortuin de wapens neemt

Partijdigh in uw' eedt: 't is vreemdt
Zoo eerloos als zy overloopt;
En licht uw' eige benden sloopt:
En doet u zuchten naa den zoen.
De leeuw die krijght de muis van doen.
Wat schepsel heeft zoo kleen gewaldt,
Dien quaadtdoen groote moeite valt,
Wanneer 't gesteeken is van spijt?
Een worrem neemt tot zijn ontbijt
Het harte van een' groot' tyran.
Een' Spaansche vliegh vermoordt een' man.
Zwicht ieder nu voor uw geslacht,
'T wordt eens verneêrt, en uitgelacht.
En magh men dan zijn' haat verhit
Wel laten niet, van lidt tot lidt,
Als heerlijk goedt ten errefdeel?
Oft houden een' gehuurde keel,
Die staagh, uw leedt ophalend, gaap;
En steur der wrevelheidt haar' slaap,
Zoo ras maar als zy ooge luikt?
Ik prijs den Vorst die zeege bruikt
Tot noodweer; en met zulk een' maat,
Dat hy by vyandt dank begaat:
Die alle toegedreven leidt,
En trots, en wederwaardigheidt,
Kan rustigh stellen aan een' zy,
Ter liefde van zijn' burgery.
Met eenen Prins zoo wel geleert
Heeft nu de hemel ons vereert:
En 't hart van onze Koningin
Bestort met vredelijker zin.
Ach! moeder, zonder 't hart, genaamt
Te wezen, zich te leelijk schaamt.
Maar wie zich quijt in stiefmoêrs staat,
En niemandt onvernoeght en laat,
Met eenen zet zy opwaarts streeft
Tot lof, die weenigh weergaâs heeft.
'K weet nauw, die heirkracht leiden weids,
Oft z'hoeven meer bescheidenheidts.

TWEEDE BEDRIJF.

ZEGEMOND.

'T zy veel oft luttel hun vernuft de menschen slijpen,
Zy vinden dat'er meer is dan men kan begrijpen:
En dat'er is iet Goeds, gewoon te nemen acht,
Met hartelijke zorgh, op 't sterffelijk geslacht.
Ooght op u: ghy zult licht bevroeden hoe uw' leden
Zoo t'zamen zijn gevoeght, en op alzulke steden;
Dat, die de maght had, en veranderde van plaats
Een lidt alleen, hem zoud' berouwen zijnes raadts:
En blijken hoe al 't best', dat zijn verwaandt bedillen
Wist uit te rechten, was gemak oft maksel spillen.
Dus niemands reên voor deez' geschiktheidt danken zal
Het ongebonden lot van eenigh wildt geval.
Nochtans uw vader, toen hy u besloot te teelen,
Geen overlegh en maakt' hoe dat hy deze deelen
Toereeden zoud' van minst tot meest; en zoo bequaam,
Dat geen den andren let, zoud' mogen voegen t'zaam.
Daar moet dan wezen kracht van wijsheidt, die met naader
Goedtgunstigheidt, uw nut bevorder, dan uw vader:
En de gedaante ontwerp, en zoo de stoffe vly,
Dat het in 't laatst tot dus een meesterstuk gedy.
Dit's Godtheidt. Geen verstandt magh dit verstandt bekrijgen,
'T en zy misschien een mensch verkeert wild' heeten zwijgen
Zijn 's harten sterke stem, die luide roept hier van:
En dat hy garen zoud' zijn boozer als hy kan.
Dies weet mijn toeverzicht geen' gissinge te maken,
Dat Godtheidt emmermeer uit het geloof zal raken.
Want d'yvrige gemeent met bidden, brandt, en rook,
Voor Goden vieren zoud' veel eer ajuin en look,
Dan zorgeloozelijk verwerpen 't innigh tsagen,
'T welk rekent alle luk voor loon, en ramp voor plagen.
Maar op wat zede dat de Godtheidt wezen wil
Met eer en lof gedient; hier in is groot verschil:
En schier zoo menigh volk, zoo velerlei gezindheidt.
Wien wijsheidt het verstandt genezen heeft van blindheidt,

Die stemmen overeen, dat geen ding bet gevalt
Aan 't eeuwigh Wezen, dan de deftige gestalt
Van een oprecht gemoedt: en Godt niet aangenamers
Heeft dan het heiligh hol en zuivre binnekamers
Van vromer borst, daar zich een hart houdt met der woon
In d'edele eerlijkheidt der deughden opgezoôn.
Maar dwaasheidt algemeen', slaande in den windt de reden,
Zoekt Godt te paaijen met een pracht van staatlijkheden.
'T welk nutter is nochtans, en bet de zinnen schuimt,
Dan woestheidt, die den dienst der Godtheidt heel verzuimt.
Doch naademaal men niet komt overeen in dezen,
(Hoewel elk heftigh houdt zijn' zede best te wezen)
Zoo kan 't geloof des volks, gegrondt op wanklen waan,
Wel lichtlijk dwalen, en geraken om te slaan,
Door zatheidt van het oud', oft door het kloek bekleden
Van eenigh nieuw gebruik, met schijn van betre reden,
Die list oft yver dicht. In dit deel hangt de staat
Des priesterdoms voorwaar aan eenen fijnen draadt.
Nochtans, indien het wil zijn' konst te werke stellen,
Het zal, met dezen draadt zoo teêr, om verre vellen
De troonen hoogh gebouwt, en standers vast geplant,
En bruiken tegens 't landt de wapens van het landt.
Uit dit bedenken quam 't in Duitsland, dat er d'ouden
De kraft des priesterdoms den mannen niet betrouwden;
Maar 't opperste gezagh in 't geestelijk stonden toe
Aan 't vrouwlijk zaadt: op dat de flaauwte van gemoê
Haar moght ontraân den staat der heerschappy te schaden,
Het welk lichtdoenlijkheidt een stout hart' aan moght raden.
De Vorsten boven dien, noch niet gerust van geest
In d'onderpriesters, die men veel uit mannen leest,
Behouden aan zich zelf 't bewijzen der genaden,
En willen dat zy straf doen over de misdaden.
Zoo dat van hunner handt een mensch niet vordring smaakt:
En ieder paap ontzigh; maar niemandt aanhang maakt.
Dit rijk houdt dezen voet. 'T naastgoddelijk vermogen
Des Konings heeft daarom my dus hoogh opgetogen
Tot zegsvrouw van den zin des hemels. Dit beleidt
Drijf ik, mijn best, naa reên, met d'andre geestlijkheidt.
De goedtheên, die zich zelf ons oit te nut uitdeelden,
Verheffen wy als Goôn; maar eeren z'in geen' heelden.

Want sterflijk hooft verziert (hoe diep het zich beraa)
Geen maaksel, of 't en gaat hunn' heerlijkheidt te naa.
Ook zijn wy ongewoon, 't geen, dat zich niet begrijpen
Van al de wereldt laat, in tempels te benijpen:
Maar wijen wel, tot eer der heiligheên, in 't woudt,
Een' levendige kerk, van ongekorven hout,
'T welk, met zijn telgen breedt en hemelhooge toppen,
Het dartelmakend licht bestaat den wegh te stoppen:
En stelt van binnen toe een' akelijken dagh,
Die 's menschen hart bestelpt met ootmoed, en ontsagh.
Wat marmorsteene vloer ook zoud' zich konnen roemen
By voettapeet van kruidt, gespikkelt met haar' bloemen?
Wat wanten rijk vermaalt, of wat beeldthouwery,
Wat orde van gebouw is zulke, dat ze by
Een' schaduwrijke boemd in majesteit magh halen?
Al deden porfir, jasp, en goudt, des hemels stralen
Met spiegelgladden glans afstuiten, en de zon
Daar, met zijn hel gezicht, geen oogh op houden kon:
Wat zoud' het wezen by de pylers der bosschaadjen,
Zoo reizigh, en gekapt met weelige pluimaadjen
Van aardigh vloeijend lof? by stammen nemmer los
Van klimop, geborduurt op groen fluweelen mos?
Het kostelijke koor zal d'oogen haast verveelen,
Maar nemmermeer het frisch der schoemrige priëelen:
Welk', als ghy duizendmaal en duizendmaal beziet,
Van duizendmaal aanschouwt op een' gestalte niet.
Want waar ghy opkijkt, oft daar is nieuw groen gesproten;
Oft vogel schudt de blaân: oft windt verschiet de loten.
Maar toeft. Hier komt de Rey van Nonnen, die zich spoên,
Met voorbereidt gemoedt, om offerandt te doen
In dit bejaarde bos der opgeschoten' eiken,
Van welke 's menschen oogh de kruin nauw kan bereiken,
Aan de Godin des vuurs: en, volgens de geboôn
Van onzen Koning oudt, in 't aangezicht der Goôn,
Als t'hunnen overstaan, en dat zy 's dragen kundschap,
Te leggen vaste vreede, en stichten trouwe vrundschap,
Daar de gemeente om wenscht, in 't heerschende geslacht.
Komt voorts gewijde schaar, een' ieder met uw' draght,
Dien ghy godtvruchtigh hebt in handen puur geladen:
Ghy met den hamer: en ghy met de drooge bladen:

Ghy met het wierookvat: ghy met het heiligh zout:
Ghy met de zoete meed: ghy met het vuurenhout.
De goedige Godin des vuurs heeft geen behagen
In 't reutlen van het bloedt der dieren neêrgeslagen,
Door het moorddadigh woên van scherpe bijl oft knijf:
Het stenen moedeloos, in scheên van ziel en lijf,
En kan in haar gemoedt geen' heughlijkheidt ontsteeken:
Maar z'is van aardt als liefd', waar by zy wordt geleeken:
Die alles wat'er is, in goedtheidt overtreft.
Om 't autaar dan uw' keer doet, en haar lof opheft.

ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. PENTA RYCHELDIN. BAETO. KATMEER. HES. REY VAN JOFFEREN.

REY VAN NONNEN.

O edelste Godin, geboren alzoo ras
Als van dit groot heelal de schets ontworpen was,
Noodigh is het dat in schoonheidt wijk
Alles voor uw' schoonheidt zuiverlijk.
Niet zoo klaar, niet zoo braaf, niet zoo streng, niet zoo fier,
Niet zoo bly, niet zoo mild, niet zoo lief als uw vier,
Naar het uitert zijn' kracht.
Dies zingt uw' hoogen lof het Duitsch geslacht.
O grootste vyandin der doodt, ghy schut alleen'
Haar' toght by wintertijdt, en laat ons niet vertreên
Door 't geweldt van sneeuw, en hagel koudt,
Die zy, met een' noordschen moed, uitspouwt,
Over duin, over del, over veldt, over vlak,
Over bos, over broek, over den, over dak,
Over zee, over zandt;
En jaaght een' bleekheidt aan 't bestorven landt.
T'hans neemt ghy d'overhandt, en doet ontspringen uit
Hunn' diepen deffen slaap, de boomen en het kruidt.
Lover ende gras weêr winnen 't veldt.
En de trotse Rijn van moede zwelt,
Door het peklen der sneeuw op de bergen vergaart,
Door het smelten van 't ys, dat hem schorste zijn' vaart:
Des hy stort ongetoomt,
En schuurt de stranden uit waar heen hy stroomt.

Door 't speelziek windekijn, Wekleven bygenaamt,
Dat uit den westen dan met laauwe blaasjens aâmt,
Minnevuuren ghy alomme stookt:
En de rauwste harten murruw kookt.
Des de tierende wolf, over zoo zoet een' pijn,
Zet het woudt over endt; en de leeuw de woestijn,
En de walvisch de zee;
En al het kleen gediert dat volleght meê.
Dan bloeit en zich verheught al waar een geest in speelt:
Elks bloeisel volght het zaadt, dat zijns gelijk voort teelt.
U, Godinne, komt de dank hier af.
Zonder u, de wereldt waar een graf.
Wat zou 't zijn met den staat van het menschelijk gildt,
Zoo ghy daar, o Godin, niet uw' handt aan en hildt?
Och! 't verging alzoo knap,
Door flaauwt van min, en kraft van vyandtschap.
Wie doch, Godinne groot, zoud' opwaarts ooge slaan,
Hadt ghy niet 's hemels pel vernaait met goude draân,
Dat ze, met zoo menigh beeldt bemaalt,
Als een voettapeet der Goden praalt?
Och! de zon en de maan stonden zonder gezicht,
Zonder glans, zonder gloor, zonder lust, zonder licht,
Waar 't dat ghy 't niet en deedt:
En al de starren in den rouw gekleedt.

ZEGEMOND.

O zalige Godin, die niet in ope lampen
Wilt hebben, op gena van regen, windt, en dampen,
Bewaart het eeuwigh vuur, naar andre volken zeên;
Maar het onleschbaar houdt in dezen keizelsteen
Van 't overoudt altaar: wilt gonstelijk ontsluiten
De korst, die 't licht verschuilt, en laat de vonken spruiten.
Lof dy, Godin. Het vuur vat in de drooge blaân.
Reikt nu het zuiver zout, en vuure sporten aan.
Om de kruipende vlam tot blaakren op te stooken.
Daar is geglomme kool. Reikt wierook om te smoken.
O zalige Godin, wy blaakren tot uw' eer,
Wy rooken tot uw lof: sla goedertieren neêr
De stralen van uw oogh, 't welk alles kan doordringen;
En voeren zijne kracht tot in het diepst der dingen.
Sla neêr, sla neêr uw oogh op 't koninglijk geslacht:

En met uw' gloedt vermurwt van wederzy 't gedacht.
En hecht te zaamen 't hart van onze Koninginne,
Door vaste vriendschap, met het harte der Vorstinne.
Dat d'eendraght van het hof tot 's volleks heil gedy.
Mevrouwen, u gelieft te komen naader by,
En looft elkandre trouw, te geener tijdt te breken.

PENTA.

Maar ghy, paapinne, moest den vloek des vuurs uitspreken,
Tot doemenis van die zal quetsen het verbondt.

ZEGEMOND.

Grootachtbre Koningin, mijn naam is Zegemond.
Ik bid, gebiedt mijn ampt niet dat het uit het spoor vaar'.
De misdaadt doemt zich zelf, en brengt haar vloeken voor haar.
Die keert des hemels gonst van de misdaders af,
En drijft hun heftigh tot de vreeze van de straf.
Maar wy zijn tusschen Godt en mensch gestelt in 't midden,
Om, als de misdaadt vloekt, de peenen af te bidden.
En 't sterffelijk geslacht te lichten hunn' ellendt.

PENTA.

Nochtans, op dat alhier mijn yver werd bekent:
Zoo zal ik vloeken zelf, als die mijn' trouw' wil gaa slaan.

RYCHELDIN.

Gelijk uw' Majesteit my voorgaat, zal ik naa gaan.

PENTA.

Oprechte vrundschap zweer ik u van dezer uur:
Oft, meen ik 't anders, slaa my 't helsch en 't hemelsch vuur.

ZEGEMOND.

Tot deez' beloften, o Godinne, geef uw' zegen
En doet ghy, o Vorstin, hier uw' beloften tegen.

RYCHELDIN.

Oprechte vrundschap zweer ik u van dezer uur:
Oft, meen ik 't anders, slaa my 't helsch en 't hemelsch vuur.

ZEGEMOND.

Tot deez' beloften ook, Godinne, geef uw' zegen.

BAETO.

Al wat mijn' vrouwe doet grijpt plaats van mijnent wegen.

ZEGEMOND.

Op dat men dit verbondt ten krachtighsten volvoer',
Uw' rechter duimen reikt, dat ik ze t'zamensnoer,
Om 't laauwe bloedt daaruit van wederzy te prikken:

'T welk u gelieven zal elk 's anders in te slikken,
Ghy, o Godinne, ghy die hebt in uw bestier
De werking van het uit- en van 't inwendigh vier,
Verduwt zoo met uw' warmt deez' droppelen van bloede,
Dat ieder dezer zich van 't bloedt der andre voede:
En 't bloedt met gonst gemengelt naar elkander trek'.
'T welk haar tot zaligheidt, en 't landt tot welvaart strek'.

KATMEER.

O heughelijkste dagh die my oit quam te voren!
My dunkt ik uit het graf verrijz', en word herboren
Ten leven van nu aan. O gemaalin, uw' deughdt
My, in dees dorre schors, herscheppen doet een' jeughdt,
Bedauwt met vreughden, die de geest nauw kan verzwelgen.
'T zal nu eens zijn een endt van steuren en van belgen.
Mijn geest (die, alzoo lang als vrouw en kindren streên,
Zich gaf te rekken twee verscheide wegen heen,
En deerlijk scheuren liet, om geen van bey de deelen
Te vallen af) gevoelt alreê zijn breuken heelen,
Mits uw' vereeniging. Waar door dat ik verwacht
'T geluk voortaan gevest te zien in mijn geslacht.

PENTA.

Tsint ghy my deze kroon, mijn Heer, op 't hooft deedt voegen
Voeghd ik mijn zinnen, om in alles te genoegen
Mijn' man en opperheer. Wat uwer harte smaakt,
Daar heeft mijn hart wel haast zijn' wellust af gemaakt:
En al mijn' eerzucht is uw' grootheid te believen.

KATMEER.

Mijn' kindren, nemmermeer laat deze vrundschap klieven
Van eenigh misverstandt. Maar dat vergolden zy
Door u, dit harte van de koningin tot my.

BAETO.

Voor trouw van onzer zijd', Heer vader, wilt niet vreezen.

RYCHELDIN.

Heer vader, 't wit van onz' gemoên zal stadigh wezen,
U en haar' Majesteit, op nedrighst, dienst te biên.
Gelieve 't maar voor goedt te duiden, zoo misschien
Iet, tegens onzen zin, moght onverhoeds gebeuren.

KATMEER.

Die, zonder opzet, quetst, die quetst licht zonder steuren.

ZEGEMOND.

Mevrouwen, eer dat ghy vertrekt van dezer steê,
Zoo drinkt, uit eenen kop, beid' van deez' zoete mee:
Die met haar' krachten u de zinnen zal verluchten.
Dit leer' u, maatschappy te maken van genuchten.
Godin, op dat uw brandt van geen onheiligh nat
Des regens last en lijd', zoo stort ik hier dit badt
Van warmmakenden drank, uit de gewijde vlesschen,
Op het gewijdt altaar, om heilighlijk te lesschen
Het heiligh zichtbaar vier. Blijft gonstigh, en betracht
Altijds den welstandt van het heerschende geslacht.
Ghy, koninklijk gezin, versuft door 't angstigh duchten,
Kleedt uw' gemoên in vreughdt, en doet de zorgen vluchten.

REY VAN JOFFEREN.

Waar zijt ghy Vorsten, die, alleenlijk om te woeden
Met bloedvergieten, staagh, uw nemmerzatte zwaardt
Voert in der vuiste, daar 't
Gegeven is tot dwang der muitige gemoeden?
Leert, helden, eens, leert eens, en prent u in, te stroopen
Het gebruineerde staal om geenerhande ding,
Dan, daar men, met een' kling,
Door hooge parssing, vreê genoodzaakt is te koopen.
De vreê, de vreê, de vreed' is, Vorsten, u bevolen,
Te waren ongeschent, voor 't sterffelijke zaadt.
Wie vreê te buiten gaat,
('T en zy om vredes wil) zet buiten 't spoor zijn' zolen.
Oft, tot onwaardigheidt der welhooghwaarde wetten,
Als schoon gebeurt, dat een met onrecht andren deer:
Noch is het niet zoo zeer
Uw ampt op 't billijk recht, als wel op vreê te letten.
'T is kleene last het recht te kreuken of te vlijen,
Als 't het beloop des tijdts, tot vredes steun, begeert.
Maar wordt de vreê bezeert,
De wijze wetten zijn wel haast in bitter lyen.
Want, onder 't krijghsgedruis, daar 't scherpe schieten halt,
De woestmakende trom, d'aanschennende trompet
En hooren na geen wet:
Met yzre punten wordt de mondt des rechts vernagelt.

Die thans, stip op zijn' zaak, geen voordeel wilde ruimen
Van eer oft van genot, waaght dan zijn' heelen staat,
Naam, rijkdom, ziel, en zaadt,
Als 't opgewekt geweer beknelt is van de duimen.
Helaas! en waaghd' hy maar niet anders dan zijn eigen!
En dat den landtman arm het rietdak van zijn kot
Niet af waar, eer men 't slot
Van zijnen heere met den brandt begost te dreigen?
Als oversten verwaant de heilge vreed' onteeren,
Eer dat de nooddwang op komt; wat ontgelt'er dan
(Helaas!) al menigh man
Dien 't scheel niet aan en gaat, de schuldt van weenigh heeren.

DERDE BEDRYF.

BAETO. BURGERHART. LUIDEWIJK. RYCHELDIN.

BAETO.

Men gaa 't gevangen wilt der Koningin vereeren.
Vergist de zon zich niet, zoo was 't hoogh tijdt te keeren.

BURGERHART.

Zy nijght naa 's aardtrijks kim geheelijk het aanschijn.

LUIDEWIJK.

Veel laater diend' het niet.

RYCHELDIN.

Mijn Heer die zal daar zijn.
En hoor ik geen geluidt, en 't baffen van de honden?
Zijt welkoom, Heer.

BAETO.

En ghy, Mevrouwe, welgevonden.

RYCHELDIN.

Is 't niet lang getoeft? de zevenste uur, gezet
Om ons te vinden op het koninklijk banket,
Is al voorby.

BAETO.

'K geloof 't. Maar die de jaght beminnen,
Zy stellen in het veldt te werrek hunne zinnen,
Met zulk een' yver, en zoo onvermoeibr' een' vlijt,

Dat hun de tijdt ontbreekt om letten op den tijdt.
Vergeeft deez' misdaadt aan de heete lust van 't jaagen.

RYCHELDIN.

De Koningin is 't, die ik duchte te mishagen;
Die ernstigh, dat men op het uur past', had begeert.

BAETO.

Wy hebben met de vangst haar' Majesteit vereert.

RYCHELDIN.

Zy my met dit toppet, en ingekaste steenen;
U met dien hoed en pluim: ten eind, dat wy verschenen
Met deez' schenkaadjen, haar ter eeren, op de feest.

BAETO.

Voorwaar, mijn gift is deez' zeer ongelijk geweest.
Dit goudt is hier te landt zoo konstigh niet gedreven.

RYCHELDIN.

De sluijer aan 't toppet is ook uitheemsch geweven.

BAETO.

Dit zal t'erkennen staan altoos met daadt en dank.

RYCHELDIN.

'T is over tijdt te gaan. Doch van den frisschen drank
Gelief mijn' heere tot verquikking, eerst te proeven.

BAETO. RYCHELDIN. LUIDEWIJK. BURGERHART. OT.

OT.

Genadigst' Heer, Mevrouw verveelt het lang vertoeven,
En schikt my herwaarts, om te porren uw vertrek.

BAETO.

Men drinkt eens jonker, meer is aan ons geen gebrek.

OT.

Tot dat mijn' Heeren gaan, zal ik my hier onthouwen.

BAETO.

Neef Luidewijk, geluk.

RYCHELDIN.

Zijt by der handt jonkvrouwen.

LUIDEWIJK.

Ik dank mijn' Heer' op 't hooghst.

RYCHELDIN.

Ach! brandt in mijn perruik!

BURGERHART.

Wa-, water joffren.

BAETO.

Hoe?

LUIDEWIJK.

Rasch, lescht maar met de kruik.

BAETO.

Staat af.

RYCHELDIN.

Ay my!

BURGERHART.

Zy sterft.

BAETO.

Houdt. Niemand en besmette
Zich met d'heillooze schuldt eens anders; en verzette
Zich tegen 's hemels wil. Dewijl die kundight af
Haar' zware zond, laat hem gewerden met de straf.
Van boven komt de plaagh. Der Goden recht te stooren,
Waar alle moeiten, en noch hunn' genaê verlooren.
O al te blindt verstandt! waar heb ik op vertrouwt?
O loghrijk menschen hart wat zijt ghy loos gebouwt,
Vol achterwinklen en verborgene vertrekken,
Om uw' ontoonbre quaê gezindtheên te bedekken!
De lieve Rycheldin (geweest lief. Ook niet. Geen'
Liefd droegh ik haar ooit toe; maar zulk een' die zy scheen.)
Heeft nu op vroomheidts proef bestaan zoo veele jaren!
En geen' genegentheên in hare borst en waren
My (waande ik) onbekent! Nu komt des hemels slagh,
Beschuldight, en verdoemt, en wreekt op eenen dagh.
Acht echter nu geen' trouw zoo trouw in man oft vrouwe,
Dat, zonder ommezien, uw hart daar op betrouwe.
Onwetend handthaafd' ik een goddeloos bestaan.
Indien zy zonder klad door 't leven waar gegaan;
En haar' gedachten noit de valsheidt lief en hadden,
Zy zoud haar' dood niet met meineedigheidt bekladden.

BURGERHART.

De geest is heenen.

LUIDEWIJK.

Ach! 't is met haar al gedaan.

BURGERHART.

Daar brandt de vederbos: en niemandt steekt hem aan.

LUIDEWIJK.

Wat wonderheên zijn deez'!

BURGERHART.

O Goden wilt de zielen
Van 't koninklijk geslacht niet t'eenemaal vernielen.
Hier houd' de wrake stal.

BAETO.

Heeft de drievouwde punt
Des fellen bliksems het op mijn hooft ook gemunt?
O Goôn! waar loogh ik u, dat ghy my dus komt dreigen?
Is 't hart zoo duister, dat ik niet zie in mijn eigen
De schuldt die 'r schuilen magh? of, heb ik mijn gedacht,
In 't zweeren van den eedt, niet zuiverlijk gewacht
Voor argen inval, die den Goden moght vergrammen?
Indien ik schuldt heb, komt noch, slaat my 's hemels vlammen,
My, en niet dezen hoed. Maar neen, ik zie niet mis
In mijn geweten zelf, dat hier onscheldbaar is.
Ik was nochtans gemeent. Verdelght men zoo de braven?
'K bevroê wat hier af is. Ha moorddadige gaven!
Al wat der Koningin was, momplend', naagezeit,
Heb ik gestadelijk met yver wederleit,
Zoo lang zy bitter viel. Nu dwingen my haar gonsten,
Verhoonight met fenijn op de Vinlandsche konsten,
Het quaadtste te vermoên. Niet langer kan 't gemoedt,
Dewijl 't het boost' gevoelt, zich 't beste maken vroedt.
Weet, van haar oorsprong af tot daar zy 't hair gaat doopen,
De zon iets mijns gelijk in onspoedt te beloopen:
Oft is de dagh, tsint zy bezweven quam de locht,
Ontzuivert met een stuk dat hier by halen moght?
Daar leit, daar leit verdelght, door des beveinsden haats laagen;
Zy die aan arge list noit stem gaf in haar' raadtslaagen.
D'onnozele, d'oprechte, d'onbevlekte deughdt
Leit daar geworpen neêr in 't bloeijendst' van haar jeughdt,
En ziet zich onverziens met helsch bedrogh verrassen:
Nu zy zoud zien, tot steun des rijks, de vrucht opwassen
Uit hare borsten, die zijn lijftoght onlangs zoop.
O blinde zorgen! o quaêgissingmakend' hoop!
Hadt ghy 't hier naa gemaakt, dat u niet wordt gegeven,

O klare spiegel van getrouwheidt! te beleven,
Dat onz' gemeene weeld' uw zoontjen, over wien
Zoo zeer hangt 's volleks hart, met deughdt, en daadt, verdien'
Deez' overgeve goê genegenheidt der Katten,
Waar meê z' hem, als een kindt van de gemeent', omvatten?
Dat meer is (ay my! o verfoeide snoodtheid van 't
Rampzaligh luk, 't welk met den afgrond t'zamen spant,
En dient hem schooner dan hy wenscht, en feller krenken
Komt, dan de toveres heeft weten te bedenken,
Wien ras eindende pijn voldeed!) my wordt het graf,
My wordt de doodt benijdt, my spaart men voor de straf,
Op dat zy ommespring met my van liever lede:
Op dat ik de heillooze konsten bystandt dede:
Op dat ik ontrouw werd' door trouws te groot een' min;
In spijt mijns harten wreed, en schellemsch tegens zin:
En in den doodt verliet de deughdzaamheidt verheven,
Voor wie ik vaardigh staan moest om te laten 't leven.
Is dit, Fortuin, het spel daar ghy uw' lust meê boet?
De bitste bitterheidt is die u 't zoetste zoet?
O mijn verlooren troost! ten reukeloozen wangen
Spoogh ik scheldwoorden uit, en lasterde de gangen
Van uw gemoedt, dat noit een' scheeven weg insloegh.
Schuldt ken ik veel te laat, schuldt gaf ik veel te vroegh.
T'hans willen wagen van deez' grouwel alle talen.
En waar men 's ramps gedenkt, daar zal men my ophalen,
Als medestander in d' oorzaaken van uw' smart:
Gelijk een zuipbloedt, dien noit jammer roerde 't hart.
Wat zal ik zeggen? Goôn, aanschouwt dit uit den hoogen:
Oft, keert uw aanschijn af, en sluit al 's hemels oogen,
Voor 't deerelijk toonneel van 't weêrgaalooze leidt;
En, schendt uw' lichten niet aan deez' afgrijselijkheidt!
Maar ghy, mijn lief, indien de ziel, des lijfs ontslegen,
Wat wezens heeft van ons, en zy zich magh belegen
Om nederwaarts te zien, en acht slaan op net geen
Dat van het aardtsch geslacht met yver wordt gebeên;
U bid, u bid ik, ghy wilt my de schuldt vergeven
Van 't godloos quaadt, door mijn' godtvruchtigheidt bedreven:
Ik zagh voor 's hemels straf des hels verwoedtheidt aan.
Zoo wonderteiken lieght, waar zullen wy op staan?

LUIDEWIJK.

Mijn' Heere, waar is uw' manhaftigheidt gebleven,
Der zinnelooze rouw dus, dus veel toe te geven,
Daar meê men niet en wint, is immers geen bescheidt.

BAETO.

Rouw zonder endt wordt van den tijdt my opgeleidt.

BURGERHART.

De tijdt, in groot gevaar, eischt zorgen van de vromen.

BAETO.

Hy zorgh' die hoopt oft vreest, dat ben ik overkomen.

LUIDEWIJK.

In noodt is uw persoon.

BURGERHART.

Gewislijk is z' er in.

BAETO.

Daar magh 't niet quader meê, die storf met Rycheldin.

LUIDEWIJK.

Die is, mijn' Heere, noch voor een goedt deel in 't leven.

BAETO.

Helaas! daar leit het lijk, en heeft den geest gegeven.

LUIDEWIJK.

Zy leeft in uwen zoon, haar eenigh overschot.

BAETO.

Ach al te jonge wees! een monber strek u Godt.

BURGERHART.

Godt wil, en 't is uw plicht, dat ghy hem, heer, verdadight.

BAETO.

De tooveres zal met twee zielen zijn verzadight.

BURGERHART.

De wreede bloeddorst wordt door 't zuipen niet geslist.

LUIDEWIJK.

'T geweldt zal uiten 't geen te kort quam aan de list.

BAETO.

O Goden! zoudz' 'er meer wel denken te verdelgen?

BURGERHART.

Al wat zich dezes heeft te klagen oft te belgen.

LUIDEWIJK.

Een hart dat tocht naa 't rijk heeft onlijdzaame jaght.

BAETO.

Wie woelt 'er om?

BURGERHART.

Doorgaans de naast die 't niet verwacht.

BAETO.

Zy, die de kroone draaght, en hoeftze niet te werven.

LUIDEWIJK.

De staatzucht strekt zich uit tot d' alderachterst' erven.

BAETO.

Om wettigh oir te zien zy noit veel hoops en zagh.

BURGERHART.

Die heerscht, die hoopt en doet om oir meer dan hy magh.

BAETO

Het onderwindt de mans, de stilte past de vrouwen.

LUIDEWIJK.

'T is een moeiziek geslacht, dat qualijk rust kan houwen.

BURGERHART.

Ontdekte schelmery zoekt heil aan stout bestaan.

LUIDEWIJK.

Laat u gezeggen Heer, en schiet het harnasch aan:
En wapent uw gezin, eer dat zy ons verrassen.

BAETO.

Ik volgh u. Ieder schik op zijn geweer te passen.

LUIDEWIJK.

Fluks wapent mannen, fluks, eer dat de vyandt kom.

BURGERHART.

'K gaa zetten schildwacht uit, en sluiten 't hof rondom.

LUIDEWIJK.

Ik onderzoeken, oft ook eenighe andre lagen
Hier binnen schuilen noch.

OT.

En ik dit overdragen.

PENTA.

Balstuurige geluk! wat batser tegenspoedt!
Wat ramp weêrspannigh is deez? die zoo spijtigh doet
Mijn' konsten hoon op hoon? d'uur is alreeds verloopen,
En niemandt is noch hier. Hoe duur zal ik bekoopen
Den aanslagh, by aldien hy t'ontijde is ontdekt!
Misschien is 't dat alreeds mijn vyandt herwaarts trekt,
Om, eer ik 's Konings oor gewin, my t'overstelpen.

[illegible] met zijn' [illegible] het niet helpen?
[illegible] ik?

TOONEEL. [illegible]

ZENTA.
[illegible] Ot. Hier. [illegible] Wat voor nieuws?

OT.
[illegible] Mevrouw, en hoord' [illegible]

ZENTA.
Wat zeght gy?

OT.
[illegible] Hy quam zoo haast van 't jagen,
[illegible] was geslagen,
[illegible] had aanvaardt.

ZENTA.
[illegible]

OT.
Hy heeft geraden [illegible]
[illegible] moght daarna,
[illegible] te wezen.

ZENTA.
'T is nu geen [illegible] tydt. Let hier op. Ik zal gaan.

OT.
Wat is er te doen, Mevrouw?

ZENTA.
Den Koningsvorstin [illegible]
[illegible] dat hy niet [illegible]
[illegible] met u verstaa. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ik hoor gerucht. Daar zal hy wezen.

ZENTA. [illegible]

ZENTA.
[illegible] of het zijn magh, Heere, die dus laat
[illegible]?

Kan alle d'afgrondt met zijn' boosheidt het niet helpen?
Oft raaz' ik?

PENTA. OT.

PENTA.

Jonker Ot. Hier. Herwaarts. Wat voor mied'?

OT.

Van batser ongeval, Mevrouw, en hoord' men niet.

PENTA.

Wat zeght ghy?

OT.

Zy is doodt. Hy quam zoo laat van 't jaagen,
Dat zy door kracht des vuurs ter neder was geslaagen.
En ook de hoedt ontstak, eer hy dien had aanvaardt.

PENTA.

Hoe leit hy 't over nu?

OT.

Hy heeft geraaden waar 't
Hem herkomt: en, bevreest oft hem geweldt moght deeren,
Geboôn dat ieder denk' op overlast te weeren.

PENTA.

'T is nu geen suffens tijdt. Let hier op. Ik zal gaan.

OT.

Om wat te doen, Mevrouw?

PENTA.

Den Koning randen aan,
Met onvertsaaght gelaat, zoo dat hy niet bevroede
Dat ik 's met u verstaa. Ghy, in verbaasden moede
Schikt dan te komen voorts met d'onverwachte maar.
Stoffeert d'omstandigheên met uitspraak en gebaar
Op 't hatelijkst: en vult des Konings borst met vreezen.
Fluks aan een' zijd. Ik hoor gerucht. Daar zal hy wezen.

PENTA. KATMEER.

PENTA.

Wat traagheidt oft het zijn magh, Heere, die dus laat
De Vorsten achterhoudt?

KATMEER.

't Bezorgen van 't sieraadt
Heeft zulk een' yver in, dat vaak de jonge vrouwen
Haar tijdt vergissen, oft haar uur niet wel onthouwen.
Doch 't is wel porrens noodt, en al te lang gebeidt.

PENTA.

Ik heb 'er om geschikt: en krijgh ook geen bescheidt.
Daar komt mijn bode.

KATMEER.

Wat verbaastheid magh hem jagen!
Hoe gaat het jonker?

OT.

Ach! my smart dat ik moet dragen
Een' tijding, Heer, zoo droef voor uwe Majesteit.

KATMEER.

Wat is er?

OT.

Wonder: ongehoorde schriklijkheidt.
O ramp, dat my de Goôn ten quaden bode namen!

KATMEER.

Spreek uit. Twijfflende vrees vreest alle quaden t'zamen.

PENTA.

Wat is 'er dat u dus betentert houden magh?

OT.

't Geen ongelooflijk schijnt ik met deez' oogen zagh.
't Geen ongelooflijk schijnt, en waarlijk doch geschiede,
Is 't nodigh dat ik breng tot al te droef een' miede.
Dan 't is zoo 's hemels wil; die lange wordt begekt,
Die lange wordt versmaadt eer hy 't zich annetrekt,
En, latend' haren loop vol uit de boosheidt rennen,
Zoo dat de boozen tot de voorspoedt heel gewennen,
Om de verweende bet te treffen met den smaak
Der droefheidt, spaart ten langen laatsten toe de wraak.
Zijn en des konings leedt deez' in het endt gewroken;
En, met een' wonderdaadt het vonnis uitgesproken
Heeft over de meineedt der dubbelde Vorstin.
Ik heb zien branden 't hooft der looze Rycheldin:
En met de vlamme, die 't vervloekt bedrogh verklaarde,
Haar ligchaam staan omringt, tot dat zy zeegh ter aarde.

KATMEER.

O Goden! en mijn zoon wat zeit hy nu hier af?

OT.

Hy, even halssterk, wijt zijn' oudren 's hemels straf:
En rust zich (geeft hy voor) om overlast te weeren.

PENTA.

Die zich niet en ontziet zijn' ouders zelf t'onteeren
Met opspraak van verraadt, wilt twijfflen niet oft hy
'T ontzich van eer en deughdt heel overkomen zy.
Wat hoefd' hy, rechts getroost, zich met geweldt te stijven?
En, vreest hy 't recht, zoo zal 't hy geen verweeren blijven.
Waartoe gesukkelt dan tot hy beleger 't hof?
Tot hy breng op de been de schuim en lichtste stof
Van 't reukeloze volk, dat geen verlies van have,
By oproer, vreest? en troon' met vrijjigheidt de slave'?
Men loop' hem fluks op 't lijf, en kerf zijn' opzet spoêgh:
En help de kroon uit vaar. Is 't maar noch tijdts genoegh.

OT.

Hoogh tijdt, voorwaar. Hoogh tijdt.

PENTA.

Men redt met lanterfanten
Geen oproer.

OT.

Daar dient in verzien.

PENTA.

Schaf raadt.

KATMEER

Trauwanten,
Fluks in uw voll' geweer.

PENTA.

Hunn' hopman draaght de zy
Van Baeto. Let'er op.

KATMEER.

Ik, jonker, wil dat ghy
Den last op u neemt van hun heden te gebieden.
Dit wil ik, gasten, hoort; ghy ook mijn' edellieden,
Dat jonker Ot van daagh heb over u bevel;
En dat men datelijk mijn' zoon gevangen stel.
Dies wapen al wat nut is wapenen te dragen;
En maken zich op wegh.

OT.

Schie 's Konings welbehagen.
Ras, jongen, by der handt mijn harnasch, speer, en helm!

PENTA OT.

PENTA.

Mejonker, hoor.

OT.

Mevrouw.

PENTA.

Mik ghy maar op den schelm,
Indien'er valt gevecht. Zoo niet; en hy zich geven
Wil zonder weer gevaân; neem hem allijkwel 't leven.
De noodt doch dwingt dat uit.

OT.

Ik vat het.

PENTA.

Ik weet raadt
Om goedt te maaken by mijn' man 't onrechtbaar quaadt.

REY VAN JOFFEREN.

Wat gedruis, wat drokheidt woelt'er door het slot?
Ach! ach! wat is my 't hart bezwaart!
Ach! wat loopt men met alzulk een' yver tot
De wapens, die ras zijn aanvaardt;
Maar af te leggen als z'hebben smaak van 't bloedt,
Vallen niet even goedt?
Wat voor dulheidt, mannen, heeft uw' borst gevat,
Die op doet wellen uw gemoên?
Wat voor razery bevangt uw' harten, dat
Ghy onvoorzichtig slaat aan 't woen?
Als oft van binnen de tooveres u met
Helgeesten had bezet.
Zoud 't wel wezen dat de quaê verstandelheên
Uw' harten hebben opgevult?
Waardigh zijt ghy dan dat ik uw ramp beween',
Die schelmen wordt by haare schuldt.
Oft heeft de vader u zelfs door stiefmoêrs list,

Op eigen bloedt gehist?
D'eeden hooghgezworen voor de goê Godin,
'T banket zoo koninklijk bereidt,
'T sieren van de zalen, en van 't hofgezin,
Is 't alles hier op toegeleit?
Bruikt men de Goden, de vreughdt, en vrundlijkheên,
Tot schelmeryekleên?
O bedrogh, gepronkt van praat en van gelaat,
Oneens van hart en van aanschijn,
Geen penseel kan malen af 't verholen quaadt,
En etter vuil van uw venijn.
Onder de pijlen die 't gram geluk uitschiet,
Weet ghy uw feller niet.
Wy, door u, zijn op een oogenblik gevelt
In der ellenden diepste poel:
Wy (die 't luk voldoende, scheen dat had gestelt,
Op heden in zijn' eigen stoel,
Om te genieten de vredevruchten tiigh)
Steeken in d'arghste krijgh.
Groote Goden, die het sterffelijk geslacht
Hebt onder dwang van uwe roê;
Om den mensch te geven 't hooghst daar hy naa tracht,
Hoe zijt ghy zoo gereedt daar toe?
En, om hem t'handthaven in zijn' voorspoedt breedt;
Zoo bijster ongereedt!

VIERDE BEDRIJF.

OT.

Een' groote stadt waar af te loopen met een' drommel
Zoo toegerust als deez'. Men roer' trompet nocht trommel.
In orden. Scheidt u hier. Ghyliên trekt omme dit.
Bezet van achtren 't hof. Houdt gy u in 't gelidt,
En volleght my, om aan de poort geweldt te baren.

OT. BAETO. BURGERHART. LUIDEWIJK.

OT.

Daar is de vyandt.

BAETO.

Laat, mijn' Heeren, deze scharen,
(Bik ik) doch onderlings geen' proef doen van haar' moedt.
Schouwt (bid ik) argernis, en stortinge van bloedt.
Indien men niet en acht verdiensten meenighvuldigh,
Men is zoo veel mijn' staat wel en mijn' afkoomst schuldigh,
Dat ik aan vailigheidt en eere lijd' geen' schaê
Tot dat de Koning recht des handels grondt verstaa.

LUIDEWIJK.

Waar henen mannen? in een enkel ooghverdreijen
Kan 't zijn dat Katmeer uit het leven koom te scheijen,
Zoo naar is Koning deez': en het en scheelt niet meer,
Oft ghy en velt uw' spits op uwen opperheer.

BURGERHART.

Onthoudt u van geweldt. Is anders u geheeten
Dat was door misverstandt.

OT.

Is dit zich wel gequeeten
Gezellen? hoe? ghy suft. oft komt het iemandt toe
Dat recht hy tusschen den persoon des Konings doe,
En tusschen 's Konings zoon? Der zaken reên te wegen
Is den landsheeren toevertrouwt: uw plicht geleegen
In de gehoorzaamheidt. En twijfelt evenwel
Niet aan de billijkheidt van 't koninklijk bevel.
Valt d'oproermakers aan, en weder velt uw' speeren.

LUIDEWIJK.

Rechtvaardigh strijdt hy, dien de noodt dwingt zich te weeren.

BURGERHART.

Moedt mannen, moedt, ons valt te baat de burgery.

OT.

Te rug. De hoop die wordt te groot aan 's vyands zy.

BAETO.

Houdt, burgers, hooger niet. Mijn vailigheidt is heden
Genoegh bezorght. Om lof nocht eere wordt gestreden,
Wanneer men heeft te doen met vader en met heer.
Op voordeel denken waar van vroomheidt veel te veer.

LUIDEWIJK.

Houdt, mannen, staakt de jaght, en 't al te woedigh moorden.

BAETO.

Keert burgers.

BURGERHART.

Maunen, staat, en luistert naa de woorden
Van uwen Vorste.

LUIDEWIJK.

Bloedt is, zonder noodt gestort,
'S verwinnaars naam' een vlek, die niet verwonnen wordt.

BAETO.

Dewijl 't gekomen is hier toe, dat by den vader
De zoon wordt aangezien (o ramp!) voor een' verrader;
En d'een in zekerheidt niet blijven met der woon
Kan by den andren; wijk', als billijk is, de zoon.
Wilgh ruimen zuivere mijn' noodweer van de smetten.
Wie zijn geluk by 't onz' getroost is op te zetten,
En aan te gaan een' reis, om neêr te slaan ter steê,
Daar 't zy des noodlots wil ons te beleenen meê:
Die gaa, beweegh de zijn', en daadlijk schik zijn' zaken,
Om zich te mywaart, en ons voort op wegh te maken.
Wien zijn' gelegenheidt is anders, zulks dat hy
Gedogen kan oft moet de Vinlandsch' heerschappy,
En 't juk der looze vrouw; die spoei ter yl zijn' treden
Van hier, en steek' zich niet in onz' gevaarlijkheden.
Deez' klaarbeweze trouw, deez' gonst die ghy my draaght,
En wat ghy yvrigh hebt voor uwen Vorst gewaaght,
Ik tegens d'eene wil verschulden: tegens beide,
Zoo die my volgen, als de geen' daar ik afscheide,
Erkennen, alzoo lang my kennis overschiet.

BURGERHART.

Hier blijft het beste deel der burgerye niet:
O goedertieren Vorst, indien ghy onverkeerlijk
Besloten hebt, de kroon en 't rijk der Katten heerlijk
Te missen liever dan de kroone van de deughdt,
Die (zonder vlaijen) ghy in top wel voeren meught:
Een' kroon, wier edel lof ontwossen is 't verdorren.

LUIDEWIJK.

Dit droef gelaat des volks, dit overdroevigh morren
Wil zeggen: Vader's lands, wy zijn genegen om
Te volgen waar ghy voert. De rouw die maakt hen stom.
Het onrecht, dat u schiedt, wringt tranen uit hunne' oogen.

BURGERHART.

Wy volgen onzen Vorst, om met hem te gedoogen

'T onschuldigh ballingschap, en al wat meer voor ramp
De hemel zenden wil.

LUIDEWIJK.

Onz' eenigh licht en lamp,
In deez' starloozen nacht van steuringe der vreden,
In deez' holgaande zee, in deez' balstuurigheden,
O goedertiere Vorst en Heere, die zijt ghy.
Het zy dat ghy te landt zoekt uw geluk, oft 't zy
Dat ghy te water hebt uw' reis te doen besloten,
Voert ons te lande meede, oft waaght ons op uw' vloten:
Al waar 't ter wereldt uit, in 't noorden ongezondt,
Daar 't grondeloze diep leit als een hooge grondt
Gestapelt door de vorst: Indien men slechts de kusten
Van Vinlandt schouwen magh. 'T zal alle ding ons lusten
Te lijden; over al te leven wel; mitsdien
Het zy, daar wy maar niet alzulke grouwlen zien.

BAETO.

Het volk verschoit te met.

BURGERHART.

Ten hoof wilt spoedigh keeren,
O burgers, die gezint zijt meê te gaan.

BAETO.

Mijn' heeren,
Wie neemt op zich den last dat hy de stadt doortrek
Met deze troep; en 't slapst der burgery verwek
Tot onze gunst; en hoed' den yver voor 't verkouwen;
En zoo de quaên verbluff', dat stille zy zich houwen,
Ter tijdt toe dat de hoop zy aan mijn hof vergaart.

BURGERHART.

Dat neem ik aan, mijn Vorst. Komt mannen.

BAETO.

'T volk te paardt
Dient ook by een gerukt; om stal tot aan den morgen
En 's vyands vollek op te houden, dat uit zorgen
Een stuk voorheen geraak' onz' weereloze schaar
Met d'oorloghslien te voet: en by aldien het waar'
Men ons door bywegh zocht op 't zwakste t'onderscheppen,
Daar voor te wezen, oft de sporen wel te reppen,
Om ons daar kundschap af by tijds te brengen aan.

1079/ ontdeegen is ontslagen

1081/ loofteniesse = geloofte

1084/ ontwayen di ontweyen = den buik opslaen ten oor
en de ingewanden uitstor
ten van het wondekruy
ma of wonde dat buik bede
kent

LUIDEWIJK.

Zoo 't u gelieft, mijn Vorst, laat dit op my slechts staan.

BAETO.

Ik dank u neef.

LUIDEWIJK.

Ik gaa vergadren de gezellen.

BAETO.

En ik naar binnen toe, op alles orde stellen.

PENTA.

O hoon! hier staa ik fraaigediende Koningin.
Zoo schoon een hoop van volk, en niet een man daar in,
Die 't spel van 't gladde staal kan in 't gezicht gedogen;
Oft zien dar onvertsaaght zijn' vyandt onder oogen?
O de manhaftheidt van den dappren jonker Ot!
De hoop die was te groot. En oft hy? ghy moest tot
Mijn' vyandt, met uw' dag, door spits heen, inneloopen.
'K heb u van doen noch. Maar ghy zult het my bekoopen,
En niet ontvliên (hoe zeer ook ghy ze vliedt) een' kling,
Zoo ik in vailigheidt mijn' zaken eenmaal bring.
Dat ghy voor u meer dan voor my bevreest zijt, reeken
Ik even als verraadt: en hier in 't harte teeken
Deez' my gespeelden trek. Hoe nu toe? dochter van
Aëtes, vrouw in drogh, in stout bestaan een man,
Ik heb besloten, hoop op u alleen te stellen;
By wien geleken, suf zijn alle Goôn der hellen.
Komt handthaaft uwen raadt. Zeg my wat Baeto brouwt,
Die ons genoeghzaam hier in 't hof gevangen houdt,
En hoe ik zijner word', en zijnes zoons ontsleege'?
Kunt ghy in deze noodt my helpen aan de zeege,
Ik zal (en by uw hooft dies loftenisse doe)
Een staatsi naar, met pracht vol grouwels, rusten toe,
Ter eeren u, o braaf sieraadt der helsche rijken;
Met deze nagels zelf ontwaijen al de lijken
Van Baeto, Rycheldin, en Hes; en scheuren fel
'T hart onder rib van daan, en stropen 't taaije vel
Der spieren blaauw; en booren d'oogen uit hunn' winkels;
En schillen 't vleesch van 't been; en bouwen van de schinkels
Voor u een' trots altaar; behangen 't met de pronk

Des afvals; smelten t'zaam het mergh uit elke schonk;
En branden 't met gedrooghde strotten hunner keelen,
In lampen van hunn' afgerukte bekkeneelen.
Dan zal ik uwen lof de kollen aanbesteên
Te toeten over nacht in 't holle menschebeen;
En zellef, ongeschoeit, ontgordt, en ongevlochten,
U dienen voor paapin, en, met oneve bochten,
Omvoeren aarzeling de rey; en uw gemoedt
Verfraaijen met den offer van 't geronnen bloedt.
O grootste tooveres, ik heb geraakt uw' ooren.
Ik ken den grooten draak, ik zie. Naa dezen toren
Uw' afgezonden boode ik nemen zie zijn' vlught,
Zijn' wieken gieren. hy vergiftight all' de lucht;
De kruiden, daar zijn' schaduw over zweeft, bezwijmen.
Komt naader, felle dier, getemt door maghtigh rijmen:
Komt rust op deez' kanteel 't gevlakte lichaam bondt;
En levert my den brief, dien ghy voert in den mondt.
Dat deze letter dy verklaar',
Het geene veel te spijtigh waar
Om te belijden mondeling.
De konst vermagh niet alle ding.
Dat iemand Baetoos leven heb,
Oft zijnes zoons, ons weigert 't web
Geweven van oorzaaken t'zaam,
Het welk heeft noodlot tot zijn' naam;
En 's Heelals vooghdt die 't zelve weeft.
Uw vyandt al de starren heeft
Eendraghtigh op zijn' voorstandt uit
Alleene, tegens alle muit
En blijft van uwer zijde staan
De wisselstaat vermoge maan.
Deez' (nu zy niet te vinden weet
Aan all' den hemel een komeet
Die 't heeft op 's Vorsten hooft gemunt)
Genoodzaakt, ook hem 't leven gunt:
Maar, wat zy magh, zich pijnen gaat
Om om te keeren zijnen staat.
Zulks hy besluit, met moede slap,
Te trekken wegh in ballingschap:
En ghy (oft hy al schoon ontlijft

1093/ kollen is boven kollen

1094/ aanzeling = achterwijze
komst van aans eens
het Fransche woorden van
ouds komt

1096/ verfoeyen = verhelpen

1103/ bezwijmen = bezwaren

1108/ zuyvigh = zuyvernat
kend

1119/ en blyft — en maan en
dan is de zin dan blyft
naar — maan de maan ver-

ondlyfft = geloaad

1142/ dat na trek strekken
mogh d i regt Bilderdyk
dat u genoegd is te strekken

1144/ met raadt = overleg

1149/ paast = zich betoonen

Niet worden kan) verwinster blijft.
Nu fors. Het zy zoo. Dank hebt bode voor uw' tijding.
Ik zal, van hier om hoogh, aanschouwen met verblijding,
Hoe dat mijn' vyandt vlught met all' de zijn'. Aanvaardt
Ghy weêr de reis te rug, en t'uwer vrouwewaart.

ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. PENTA.

ZEGEMOND.

O groote Goden, ghy ziet alles uit den hoogen,
En neemt op alles acht.

REY VAN NONNEN.

En kunt ghy dit gedoogen?
En wankt uw bliksem niet? Is 't u gelegen 't quaadt
Alleen te straffen in geringe liên van staat?
Ziet door de ving'ren dan uw' wraak, om te verschoonen
De grooten die 't geluk verheven heeft op troonen?
Oft leit zy op haar' luim, om, met een' wissen slagh,
Te treffen eens voor al, dat werrek strekken magh;
En van den val 't gedruis alomme te doen hooren?

ZEGEMOND.

Jupijn vergrimt met raadt. Traagh is des hemels tooren.

REY VAN NONNEN.

O grouwel!

ZEGEMOND.

O ellend! o onverwachte druk!

REY VAN NONNEN.

O valsheidt fel! o godvergeten schellemstuk!

ZEGEMOND.

O deerenis! o rouw! o schaâ voor de gemeente!

REY VAN NONNEN.

O onvermurwbaar hart, en harder dan 't gesteente,
Dat nocht op aanbeeldt, nocht op zware mokers past!

ZEGEMOND.

O jammer! o verlies! o ramp die ons verrast!

REY VAN NONNEN.

O wreedtheidt wreêr dan wreedt, moordadelijk bedreven!

ZEGEMOND.

Gaat burgers, gaat u aan de beste zijde geven.
Voeght u by uwen Vorst. De Goden in verdriet

En zullen eeuwelijk die vroomheidt laten niet.

REY VAN NONNEN.

O ysselijk bestaan! o list! o goddeloosheidt!

ZEGEMOND.

Lijdt liever met de deughdt, dan dat ghy smeekt de boosheidt,
Die altaars, offerhand, eedzweeringe, gebedt,
Kerkzeden, 't geestelijk, en 't werrelijk besmet.
Hoewel groot onrecht drijft den Vorste toe dit lijden,
Indien dat hy nochtans bestonde te bestrijden
Zijn' vader en zijn' Heer, ik zoude niemandt raân,
Om iemandt, tegens zijn landtoverst' op te staan,
Nocht met de voet te treên 't ontzigh der aardsche Goden.
Dat 's t'onrecht recht gezocht. Nu wordt 'er maar gevloden:
'T welk zonder onrecht kan geschieden van het rijk.
Wie magh, dan volge my die met den Vorste wijk,
Om in een ander landt te zoeken 's hemels zegen.

PENTA.

Wijkt henen, daar u smaadt en alle ramp bejegen.

PENTA. BURGERHART. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. BAETO.

BURGERHART.

Eerwaarde moeder, vind ik u nu hier ter steê?

ZEGEMOND.

Mijn Heer, wy zijn gezint den Vorst te volgen meê;
Ik, en al deze schaar van onbesmette nonnen.

BURGERHART.

Ter goeder uure met den Godsdienst wordt begonnen,
En welk een troost zal dit den Vorste zijn, dat ghy
Zijn' zaak rechtvaardight, mits u voegend aan zijn' zy
In tegenspoedt?

ZEGEMOND.

Dewijl dat heiligh nocht ontheiligh,
Mits d'uitlandsch' heerschappy, is hier te lande veiligh,
Zoo zoeken wy een' plaats, daar ons werd' toegeleit,
Den Godsdienst gaa te slaan in zijne zuiverheidt.
Zulks ons vertrouwen is met Baeto te bekomen.

BURGERHART.

Ziet daar den Vorst. Het schijnt hy van u heeft vernomen,

1150/ smeekt = vleyen

1102/ vreiemand

1121/ nonnen = priesteressen

1124/ mits staat hiervoor dewyl C

1129/ zulks = dit

1181/ Zich te gemaeckt maken
[illegible] niet meer gebruyken
[illegible] tegemaeckt gaan
[illegible] [illegible]
zich op te [illegible]

1189/ dies voor dese

1192/ Voore schepen = Hoop

1194/ gild = maet [illegible]

En zich u maken gaat eerbiedigh te gemoet.

BAETO.

Eerwaarde moeder, weest met aller eer gegroet.

ZEGEMOND.

Godt gunne dat mijn Vorst magh alle weêrspoedt doorstaan.
Wy zullen volgen hem.

BAETO.

Niet volgen dan, maar voorgaan.
De Godskund', 's hemels gaaf, beid nut voor best' en boost,
In voorspoedt 's menschen toom, in onspoedt 's menschen troost,
Bekomen wy door u. Dat d'heilzaame Godtvruchtigheidt;
De geenen die op de wet niet passen, houdt in tuchtigheidt,
Erkent men van uw ampt. Dies ik, met groote reên,
U hooger eere geef.

ZEGEMOND.

Voor onzen Vorst te treên
En leggen wy ons zelf niet toe. Van de gerechten
Is de Voorschepen 't hoofd: de Veldheer van de knechten
Des krijghs: de Toppaapin gelijk des hemels tolk
Van 't geestelijke gildt: de Vorst van 't heele volk.
Daaromme wie dat maght tot Godsdienst heeft verkregen,
Zy zeker, en gedenk' hoe dat hy die, van wegen
Der hooger ovrigheidt, te voren heeft aanvaardt:
Gelijk uit dien naam, wet en wapen zijn bewaart.
De mijter, 't rechtboek, 't zweerdt en dienen niet gescheiden.
De derde pyler vest: en d'andre met hun beiden,
Wanneer hun d'een' begeeft, en weten geenen raadt
Om staande 't zwaar gebouw te houden van den staat.
Zulks best den Vorste past het hoogh gezagh in allen;
Dat hy hen t'zamen bind', en ieder hoed' voor vallen:
Gelijk, van oudtheid af, den Katten heeft behaaght.

BURGERHART.

Verandring in een' staat zeer zelden wel beslaaght.

ZEGEMOND.

Mijn' Vorst gelieve d'eerst te zijn.

BAETO.

U liên, de naaste.
't Lijk gaa voor aan. Dan volgh' de schaar: het krijghsvolk 't laatste.

PENTA.

En ruimt ghy noch niet? hoe dan heeft men 't in den zin?

PENTA. BAETO. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. REY VAN JOFFEREN.

PENTA.

Daar komt het lichaam van mijn' doode vijandin.
Daar komt mijn vyandt; met den balling van twee jaaren.

ZEGEMOND.

O Goôn, op dezen toght, wilt volk en Vorst bewaren.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy deez' toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

PENTA.

My blijft het veldt. Ik heb mijn' wil, en niet te schromen.
Zoo licht als ghy vertrekt en zult ghy weêr niet komen.
Nu sluit mijn' kroon op 't hooft.

BAETO.

O hof! o hooge slot!
O overoudren erf! o woninge van Godt
Verkoren, om 't gebiedt der Katten op te vesten!
Was 't dan, was 't dan uw lot, in vreemdt geweldt ten lesten,
Niet storremenderhandt, door wijdtgebroken logh,
Maar, door de treken slim van 't vrouwelijk bedrogh,
Te vallen staandes muurs? dat jammere de Goden.
Die bid, die bid ik, dat van henlien werd' geboden
Eenmaal, te zijner tijdt, tot uw' verlossing, handt.
Dit 's 't laatst dat ik u zie: en ruim mijn vaderlandt.
Staat hooge toorens. Lang moet u den hemel sparen.

ZEGEMOND.

O Goôn, op dezen toght, wilt Volk en Vorst bewaren.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

PENTA.

Trekt heen om alle leedt en kommer te betrappen.

BAETO.

Onnozel zoontje, spoeit de kinderlijke stappen.
Wat ziet ghy deerlijk om naar uw grootvaders rijk?

12/13 log = bru

Broos goedt is heerschen. Volght mijn' handt en moeders lijk.

PENTA.

Door gaanz'. Ik heb genoegh; en weet van dit verwinnen
Nocht krijght, nocht krijghsgodt dank; maar 't spits van eige [zinnen,
En d'overgroote konst van u, Medea groot.
Vliedt henen ghy. Ellend vervolgh' u tot der doodt.

REY VAN JOFFEREN. REY VAN NONNEN.

REY VAN JOFFEREN.

O zoete maaghschap, o trekkende bloedt!
Die, tegens 't neigen van uw gemoedt,
Hier blijft in den strik!
O huurt, daar ik
Ben opgevoedt.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy,
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

Onz' vreughdt wy plegen te brengen by een.
Nu is 't vergaren ons afgesneên.
Het noodlot ons scheidt
Van u, en leidt,
Wie weet waar heen?

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

De blijde feesten, naa tijde van 't jaar,
Daar met verlangen wy wenschten naar,
Ach! komenze weêr,
Verwacht niet meer
Dit zelschap daar.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

O burght! o zalen! o koninklijk hof!
Die, met festoenen van ooft en lof,
Wy sierden met vlijt,

Als 't was de tijdt.
Nu is het of.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh , bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

O zoete beeken! waar nevens in zwang
Te gaan eendraghtigh plagh onze zang.
Hooghheffende 't doen
Der helden koen
Van over lang.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

Wy zullen echter, met lieffelijk liedt,
Uw momplend ruisschen verdooven niet:
Nocht, met ons gerucht,
Slaan op de vlucht
'T wilt uit uw riet.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

Men plagh, o bosschen, o vrolijke blaân,
In uwe schaduw ter rey te gaan,
Elk met zijn gespeel.
Dat is nu heel
Met ons gedaan.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

Staat lang, o tomben, waar inne gevelt
Zijn onze Koningen hooghgemeldt.
Die hebben geweirt,
Met schildt en zweirdt,
'T uitheemsch geweldt.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent ghy den toelegh, bidden wy;

1269/ 1/2 doen / = de darden

1 12//02 / den ney = den dan

1280/ waarin ne gevelt. de
zinsdaa tlang en de dande
negarijn de koninga
die godoo d zyn rusde

1296 / Baden = verlaten

1299 / wederrood t = begonnen

1325 / Kruisgaan is te Utrecht
Kruisdomanzie Bisdomsverdeling
ring. geologie

1328 / Oktober is van dien
= maand

1328 / aanvang t = onenigheden
tusschen Kerk vierkeuren verzoening
bekend t. innemen van
Orange =

Zoo dat dit droef begin ten goeden eindt gedy.

REY VAN JOFFEREN.

O oude altaren der heiligen groot,
Om u te laten drijft ons de noodt.
De hemel bevry
Onz' burgery
Voor wederstoot.

REY VAN NONNEN.

O Goden, zegent gy den toelegh, bidden wy;
Zoo dat het droef begin ten goeden eindt gedy,
En hoedt ons eeuwelijk voor twist en tyranny.

REY VAN JOFFEREN.

Wien zit de wreedtheidt in 't gebeent
Zoo diep nu, dat hy niet en weent,
En, met verslegen hart, betreurt
De droefheidt die ons valt te beurt?
Die deez' versufte schaar ziet gaan,
Met zorgh, met rouw, met angst belaên,
Schoorvoetend uit hun vaderlandt:
Wel heeft hy 't hart van diamant,
Ziet hy 't met onbewogen oogh.
Houdt iemandt wang van traanen droogh,
Geen mensch, maar eenigh woedigh dier
Moet hem gewonnen hebben. Hier
Voeteert de vrouw van kinde groot.
Deez' draaght den zuigling in haar schoot,
En tsiddert, duchtend' even zeer
Voor man, voor kindt, voor lijf, voor eer,
Waar dat zy hoort den minsten schreeuw.
Hier gaat de naagelate weeuw,
Zoo kinderrijk als zonder kindt:
En elk zijn' staat bekommerst vindt.
Hier gaat de rijpe maaght verlooft,
Die minnewalm den boezem stooft:
En treedt voor haren bruigom uit,
In plaats van ingehaalde bruidt.
Hier gaat de deirne vol van vrees,
Der wereldt onverzocht, de wees

Onmondigh, voor zijn' vooghden heen.
Hier strekt de stok het derde been
Den ouden man, die niet als slaaf
Gezint te vaaren is te graaf.
Zoo groen is 't hart in dorre borst,
Dat onverzaadt naa vryheidt dorst.
Hier scheiden d'ouders van hun kindt
'T welk eedt in 's Konings dienst verbindt.
De broeder van de zuster spreidt,
De vriendt van oude kennis scheidt.
De burger huis en hof verlaat:
De Heer zijn ampt: de Vorst zijn' staat;
En sleept zijn' zoon tweejarigh met.
Onschuldigh balling! dien de wet,
Al hadt hy schuldt, verschoonen zouw.
Nu blijkt het, dat wy t'onrecht rouw
Bedreven om de helden groot,
Die aan een' loffelijke doodt
Geraakt zijn door huns vyands weer.
Gelukkigh driemaal, dien een' speer
Met yzre punt, oft houten staf,
Door 't vuur gescharpt, in 't veiligh graf
Geborgen heeft voor all' ellendt.
U lieden is het onbekent,
Hoe bitter dat de keure zy
Van ballingschap oft slaverny.
Wy trekken in een ommering
Van droefheid en bekommering;
Angstvalligh zelf, angstjagend' aan
'T volk daar wy zullen nederslaan.

VYFDE BEDRYF.

BAETO. BURGERHART. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. REY VAN JOFFEREN.

BAETO.

O mannen kloek, in wien men vryheids liefd bespoort gewis,
Meêbroeders van geluk, meêborgers van geboortenis,

1332/ aymeid = ar aymeid of
verwydend

1340/ weer = geweer

1302/ baat = vermeerdert eig. tw
en na Gen's Bild: Leg (Haag)

1320/ handen = gehaxndxxx
den

1324/ God wandts = God
Wandt dit

Ziet hier de grenzen 's lands, en de vermoeitheidt van
Den hoop belemmert, die niet langer voort en kan.
'T is tijdt dat zy, en al die hebben t'hans gestreden,
Verversschen, met een poos van rust, hunn' love leden.
Godt geev' dat vredigh van hen over werd' gebraght,
In 't vaderlandt, een kleen deel van de laatste nacht.
Die naa den strijdt is bygekomen, waak' in wapen,
En zoo voor 't vechten loon' de geen' die zullen slapen.
De weerelooze schaar zich in het midden vly.

BURGERHART.

'T bezetten van de wacht, mijn' Vorst, neem ik op my.
Al wat ghy goedt vindt, daar zal niemandt tegens momplen.

BAETO.

Godt hoede myn' gemeent voor 's vyands overromplen.

REY VAN JOFFEREN.

Godt zy met onzen Vorst, en zegen' zijn' bestaan.

REY VAN NONNEN.

De hemel Vorst en Volk bewaar voor alle quaên.

BAETO.

Ghy jongsken, dien 't geluk onvrundlijk komt begroeten,
Vroemorgens uwes tijds, zult harden leeren moeten,
En rusten in mijn' schildt.

ZEGEMOND.

Godt woud's. 'T voorspook is goedt.

REY VAN JOFFEREN.

Hy achterhaal, in deughdt en onverwonnen moedt,
Den vroomen Herkules. Wiens kindsheidt nieuwgeboren,
Zich, in gelijke wiegh, tot slapen liet bekoren.
Wiens wakkre manheidt zoo veel aanslaghs naa volbraght.

BAETO.

O moeilijk etmaal! ik gevoel aan 't eindt gewracht
Mijn lichaam en mijn' geest.

REY VAN JOFFEREN.

Niet vremdt is 't. Offren, jagen,
Berooft te worden van zijn lief, vergrammen, klagen,
Te duchten voor verlies van all's, ten strijde treên,
Besluiten tot een' reiz' als deez', die toe te reên,
En komen dus een einde weeghs te voet getogen;
Was onverwinbaar heldt, alleen in uw vermogen,
Om uit te staan in zoo eens korten tijds bestek.

BAETO.

'T zal goedt zijn dat ik my gewapent nederstrekk[3].
Rust ghy my 't hooft, o baar, bekleedt met bruine doeken,
Die hebt geladen, daar ik rust aan plagh te zoeken.

REY VAN JOFFEREN.

De wouden zijn in slaap, daar rept nocht vee nocht wildt,
De starren stroijen vaak. Het leger raakt in stilt.
De Vorst, heel afgemat, schijnt van den slaap beschoten.
Hy plukt geen' puure rust met oogen half gesloten.
Rust gezellinnen ook een' korte wijl. Ik acht
Het wel ontrent een uur is over middernacht.

GEEST VAN RYCHELDIN. BAETO. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. BURGERHART. REY VAN JOFFEREN. REY VAN SOLDATEN.

GEEST VAN RYCHELDIN.

O Eegaâ waardt, wat lust u 't hart
Zoo zeere tot den rouw te tergen?
En wilt, met duldeloze smart,
'T gemoedt zoo veel niet langer vergen,
Uw' borst van alle der quellingen stoet
Opruimen doet.
Beneevelt niet met weenen naar
Den glans manhaftigh van uw' oogen.
Vergeefs bewaart ghy deze baar,
Men moet my zoeken in den hoogen.
Mijn geest ontslagen van 't sterffelijk pak,
Leeft in gemak.
My zal de dochter van den Vin,
Voor haar staatdochter meer niet houwen,
Het voorhooft van de tyrannin
En zal ik echter niet aanschouwen:
Nocht list, nocht leugen, nocht lagen mijn' eer
Bekladden meer.
Haar staat haar' straffe vast. Ghy zult
Dit, met een ander rijk, vergeten.
Het volk zal, ziende u buiten schuldt,
Eens 't rijk der Katten, Hessen heten;
Ter eeuw'ger eere van 't edele bloedt,

1391/ baar = doodbaar

1394/ vaak =

1423/ uyloan = uytbetting

1426/ om huiren = om huiren
wodor sie uitgaen

1443/ Koningh hier Kasten
Land.

1458/ uyt loan = uytbetting

Dat ghy opvoedt.
Voor u, de Goden onbelaên
Een leêghgelate plek bewaren,
Die Maaz', en Rijn, en Oceaan
Omheinen met hunn' fiere baren.
Aldaar een' achtbare kroone verwacht
Voor uw geslacht.
Daar zult ghy stichten volk bequaam,
Om alle eeuwen door te duuren.
Baetauwers eerst zal zijn hunn' naam:
Hollanders naa, met hunn' gebuuren:
Het welk in vreede, en in oorlogh, in al
Uitmunten zal.
Vaart wel. Van onze zone jonk
En wilt uw harte nemmer scheiden.
U, en uw volk, de hemel pronk'
Met lof van zulke vromigheiden,
Dat faam wijdluchtigh uw' gloory uitbrom
Al 't aardrijk om.
En mart zoo lang niet hier ter plaats,
Tot dat men u belemmert vinne.
Op schennis, en veel droevigh quaadts
Is 't hart uit van uw' vyandinne.
Trekt voort, en over de grenzen u geeft,
Die Katten heeft.

BAETO. HES. BURGERHART. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. REY VAN JOFFEREN. REY VAN SOLDATEN.

BAETO.

O zuiverlijke ziel, ghy die zijt opgevlogen
Ter heilzaam helle plek: en, smet en smart onttogen,
Met trotscher schoonheidt dan een sterffelijke bruidt,
In 't mid der starren steekt ten hoogen hemel uit:
Voor wier vergoodt aanschijn de glooryrijke lichten,
En sprenklen tintelgoudts aan 't blaauwe welfsel zwichten:
Wier eerelijk gelaat dat menschen harten kon
Verslaan op aardtrijk hier, daar suffen doet de zon.
O eedle Rycheldin, hoewel wy zijn verscheiden

Zoo meenigh eeuwigh mijl, en dat 'er tusschen beiden,
Een eindloos midden leit van zoo veel leêge lochts,
Van zoo veel helder vuurs, van zoo veel mistigh vochts;
Hoewel, in 't zelschap van de lichaamloze beelden,
Uw reine geest deurgalmt wordt met de ware weelden
Van 't onverkeerlijk hof, ghy neemt de moeiten aan,
Van uit den hoogen, hier in deze diepte' te slaan
'T verquikkend spel uw's ooghs: en laat meêwarigh dalen
Op deez' verdoemenis die lukzalige stralen.
Zulks dat het flonkren van zoo troostelijk een licht,
In mijn verzonken hart een' hoogen hemel sticht.
Wilt, ooren, dit geluidt bemuuren; en doet stremmen
Zoo stijf als diamant de goddelijke stemmen;
En nageltz' in mijn borst: op dat ik, met haar' kracht,
In spoedt en tegenspoedt, gewapent houw' 't gedacht.
Ik volgh, Godinne, daar ghy henen raadt te trekken.
Men steeke de trompet om 't leger op te wekken.

BAETO. HES. BURGERHART. ZEGEMOND. REY VAN NONNEN. REY VAN JOFFEREN. REY VAN SOLDATEN.

BAETO.

O trouw gezelschap, hier te marren is niet goedt.
Den vaderlande geev' nu elk de laatste groet,
En zich aan geen' zijd' van deez' grenzen. Eeuwigh duuren
De hemel doe uw' roem by vreemden en gebuuren,
Landouwe lief. Dit is 't lest dat ik u betreê,
En laat u, op dat u niet laat d'inlandsche vreê.
Ghy jongske volgtme, en wenscht dat nemmer gaa verloren
De kroon die ghy verliest? al wasze u aangeboren
Van aver t'aver. Zegt; Godt hoed' mijn grootvaêrs rijk!

HES.

Godt hoed' mijn grootvaêrs rijk.

BURGERHART.

Wy wenschen 't al gelijk.

ZEGEMOND.

De hemel, vaderlandt, spreide over u zijn' zegen!

REY VAN NONNEN.

De hemel houd zijn' gonst altijdt tot u genegen!

1452/ onverkeerlijk = onverkenderlijk

1485/ en bij me ziek

laat = verlaat

1491/ zal over d'over = over
zinder. Voortvaren

1491 gemeind = [illegible] den Heer[illegible]

REY VAN JOFFEREN.

O plaats van onz' geboort, die hoede u voor gequel!

REY VAN SOLDATEN.

O vaderlandt, wy gaan. Het gaa u eeuwigh wel!

BURGERHART.

Grootmoêge Vorst, wy zijn nu van de plaats begeven
Die met den eersten aêm opblies onz' aller leven;
Die met haar' vruchten eerst ons heeft al t'zaam gevoedt;
Uit wier gewas ons is gewassen vlees en bloedt.
Wy hebben nu geruimt, mijn Vorst, en zijn hier buiten
De grenzen van het rijk, en palen die besluiten
De koninklijke maght, daar onzer kleen en groot
Aan onderworpen werd zelf van zijn moeders schoot.
En vinden ons ter plek, daar niemandt te gebieden
Heeft over ons. Dies staat u vry ons vrye lieden
T'ontfangen in vooghdy: en ons te kiezen, wien
Wy toevertrouwen dat oorbaarlijkst zal gebiên.
Het openstaande rijk wilt over ons aanvaarden.

REY VAN SOLDATEN.

'T is onze wil.

ZEGEMOND.

Verstrekt den volk' een Godt op aarden.

BAETO.

Ik heb de maght niet om te weigren 't geen ghy wilt.

BURGERHART.

Laat ons ontfangen dan den Vorst op dezen schildt.
Hef op.

BAETO.

Ik zweer, naa wijz' en wetten, d'heerschappye
By raadt van d'edelst' en de best' der burgerye
Te voeren over u, mijn' lieden; dien naar my,
Met wien ghy 't houdt, voortaan uw naam Baethauwers zy.
Godt hoed' my voor 't aanstaande, en boete my't vervlogen
Zoo waar als dit is. [leidt,

BURGERHART.

Hier is der Baetauwren mogenheidt.

REY VAN SOLDATEN.

Lang leev' de Koning!

REY VAN JOFFEREN.

Lang gezondt!

REY VAN NONNEN.

Altijds in eer!
En 't mangel zijner stam aan spruiten nemmermeer!

BAETO.

In vrede kloek als byèn, in oorlogh kloek als leeuwen
Doorleev' mijn volk, met hunn' naakomelingen, d'eeuwen,
En nemmermeer en nijp' hen een te straf beleidt!

ZEGEMOND.

En nemmermeer en sloop hen d'ongebondenheidt!

REY VAN JOFFEREN.

Vorsten hoogh, die wilt bekleden
Met glory eerlijk uw' hailige troonen,
Weten moet ghy, dat reden
Zinnelijk heeft, met uw' glansrijke kroonen
Naagekuist de zons sieraden:
Om u haar' zeden
Naa te doen yvren, en toonen
Uw' genaden,
Aan goên en quaden.

ANTON A. MITTELMEIJ. R
Handel in Oude Boeken en Prenten
Kerkstraat 51, b. d. Leidschestraat
Advertentie-Bureau